

ROMANIAN
DISTRIBUTION
COMMITTEE

Home

News

Origins&Vocation

Our Team

Activities&Partnership

RDCM *Personalia* Corner

- **Nicholas DIMA** – Recenzie și comentarii la cartea scrisă de Prof. *Vasile PUȘCAȘ*,
intitulată “IULIU MANIU Văzut de Românii Americani”,
Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018

Note from the Editor-in-Chief

Nicholas Dima's American professional career (he received a doctoral degree from Columbia University in New York) includes working 20 years for Voice of America (VOA) in Washington, and teaching college, university and US Military schools for another ten years. Among his most rewarding achievements were meeting Kings, Presidents, and Prime ministers as a VOA reporter and editor, teaching American officers up to the rank of full colonel (for example, Professor and Director for European Studies at the US Army, J.F. Kennedy Special Warfare Center and School, Fort Bragg, NC., 1985-1988), teaching in the US and Africa, and promoting democracy, education, and human values world-wide. His significant presence as visiting professor in Bucharest is of clear benefit for the Romanian-American University students to explore the pressing issues facing our globalized world, being involved in thought-provoking debate topics and learning to bring a relevant contribution thanks to a specific expertise. Nicholas Dima, also well-known as a Best Book Reviewer, always capturing the reader's attention, sent to us a good book review, this valuable book being written by the former Romania's Chief Negotiator with the European Union (EU), the reputed Professor Vasile Pușcaș (we mentioned previously both this official position held by him <http://crd-aida.ro/RePEc/rdc/v8i4/1.pdf> , and the fact that he was awarded the "Mihail Kogălniceanu" Prize by the Romanian Academy on December 2009 <https://www.crd-aida.ro/2009/12/in-ziua-de-17-decembrie-2009-in-aula-academiei-romane-a-avut-loc-ceremonia-de-decernare-a-premiilor-academiei-romane-printre-cei-premiati-se-numara-vasile-puscas-florian-popa-theodor-purcarea-mon/>).

1990 – Cu Corneliu Coposu, lider al PNȚCD

Corneliu COPOSU and **Nicholas DIMA**

Corneliu COPOSU (1914-1995), President (1990-1995) of the Christian Democratic National Peasant Party (PNȚCD), was **Personal Permanent Secretary of IULIU MANIU** (1873–1953), the **Founder of the National Peasant Party** and **former Prime Minister**

Vasile Pușcaș, “Iuliu Maniu Văzut de Românii Americani”,

Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018

Recenzie și comentarii de Nicholas Dima

Cartea “*Iuliu Maniu Văzut de Românii Americani*” a istoricului Vasile Pușcaș este alcătuită din diferite texte și documente înțiate de marele lider Ardelean ori de personalități care l-au cunoscut și vine să umple un gol în cunoștințele și cultura politică românească actuală.

Iuliu Maniu a fost un mare patriot, un om politic de talie internațională și probabil cel mai important reprezentant al democrației din România. Parcurgând textele din carte îmi dau seama însă că Maniu a fost un idealist și că în contextul istoric în care a trăit nu își putea aplica ideile și convingerile. El a visat ca un înger, a trăit ca un om și a murit ca un martir, dar rămâne pentru noi toți un exemplu de naționalism moderat și de integritate morală. Cartea profesorului Pușcaș este foarte bine venită deoarece regimul comunist a făcut tot posibilul să distrugă memoria marelui om politic ardelean, iar cei care conduc țara de trei decenii nu par să aibă capacitatea să înțeleagă ce înseamnă a fi om de stat.

Am parcurs filele cărții cu două sentimente contradictorii: De ce au eșuat ideile politice ale lui Maniu? Putea să fie oare și altfel...? Și, ce înseamnă în final democrația? Este ea aplicabilă ori rămâne doar un ideal la care aspirăm? Nu am găsit răspunsuri, dar framântările prin care am trecut mi-au îmbogățit viața, deși mi-au lăsat un gust amar. La ce bun zbuciumul nostru dacă nu putem schimba nimic? Și totuși, acest zbucium oferă sens și semnificație vieții!

Iuliu Maniu a pornit în viață ca un om simplu și a urcat toate treptele devenirii intelectuale și politice, dar nu a uitat niciodată originea familiei sale. El a luptat toată viața pentru drepturile și demnitatea românilor ardeleni batjocoriți și persecutați de nobilimea maghiară. A militat neîncetat pentru emanciparea lor, pentru autonomie și în final pentru o Românie mare și suverană. În acest scop, încă de tânăr Maniu a jurat că va lupta, chiar cu prețul vieții, pentru “*libertatea și unirea poporului român*” (p. 97). Și avea motive să lupte.

Sabin Manuila, un alt lider ardelean și colaborator al lui Maniu, scria:
“*Românii din Transilvania au trăit peste patru secole în cea mai neomenoasă*

subjugare religioasă, politică, socială și politică cunoscută în istoria Europei (p. 133). Condițiile de existență ale poporului românesc din Transilvania au fost, până la unire, fără îndoială tragice: Românii au fost scoși prin silnicie în afara legii și ținuți în afara istoriei... ” (p. 143).

Maniu își începe viața politică în 1906 în parlamentul de la Budapesta unde susține neînfricat cauza românească. Ungurii din parlament îl amenință și insultă continuu numindu-l *“bandit murdar”* (p. 98). Și ca să scape de el, atunci când a început primul război mondial, l-au mobilizat și în derâdere i-au dat gradul de soldat deși avea 42 de ani și avea studii de ofițer. Cu toate acestea, Maniu și-a făcut datoria cu demnitate pe frontul Italian și spre încheierea ostilităților a fost avansat de Austrieci la gradul de sublocotenent. La sfârșitul războiului, atunci când imperiul era în destrămare, Maniu a organizat o armată de 70 de mii de soldați, majoritatea români și împreună cu ei a menținut ordinea publică la Viena.

Ulterior, atunci când a luat conducerea Transilvaniei, în pofida fostelor persecuții ungurești, Maniu le-a acordat tuturor naționalităților drepturi egale. Apoi, așa cum îl evoca Romul Boilă, un alt mare ardelean, Maniu a sprijinit trupele române care aveau să treacă Tisa în urmărirea *“bandelor comuniste secuești”* și aveau să ocupe Budapesta (p. 101). Este demn de amintit că după război, atunci când România Mare a făcut reforma agrară, Secuii și Ungurii din Ardeal au fost împroprietăriți în mod egal cu Românii. Și care a fost recunoștința lor...?

Din cartea profesorului Pușcaș se desprind clar marile idealuri umaniste ale lui Iuliu Maniu. El a afirmat, de exemplu: *“Democrația face posibil ca fiecare om să-și poată dezvolta însușirile pe care i le-a dat Dumnezeu”* (p. 145). De altfel, atunci când i s-a încredințat guvernarea României, obiectivele sale au fost următoarele: *democrație sinceră, constituționalism, naționalism tolerant și morală creștină*. Aceste deziderate urmăreau *“să salvgardeze interesele permanente ale țării.”* Ghidată de un astfel de spirit, în anii interbelici România își continuă procesul de emancipare, dar regele Carol s-a opus noului curs democratic și treptat a instaurat dictatura personală.

În perioada fierbinte premergătoare celui de al doilea război mondial, Maniu și-a manifestat patriotismul în modul cel mai intransigent. Iată declarația sa în Consiliul de Coroană din 30 August 1940 fața de dictatul de la Viena:

“Nu putem permite să ni se răpească nici cea mai mică parte din Transilvania... Protestez în contra încercării de a se hotărî... soarta Ardealului fără a fi întrebat poporul român din Ardeal... Să nu se accepte hotărîrea adusă la Viena... Să o respingem cu toată hotărîrea și cu orice risc...” Și în continuare:

“Se repetă cu Transilvania cece s-a întâmplat cu Basarabia și Bucovina. A fost o mare greșeală care a pricinuit o demoralizare a opiniei publice, o descurajare a armatei, și o imensă pierdere în ce privește avuția materială și mândria sufletească a poporului român...

“Mai bine o înfrângere în lupte, decât o retragere rușinoasă, decât pierderea unei provincii fără o lovitură de tun...”

“Cei vinovați pentru dureroasa pierdere a Basarabiei și Bucovinei trebuie chemați la răspundere cu atât mai mult că nenorocirea pe care o suferim acum cu Transilvania și demoralizarea în care a căzut poporul român se atribue catastrofei de atunci, care ne-a adus pierderi și prejudicii ireparabile” (pp. 283- 284).

Dupa acea pierdere dureroasă, la începutul anului 1941, Maniu a adresat țării următoarea încurajare:

“Urez poporului român să-i fie sufletul stăpânit în anul care vine de un adevărat fanatism național, capabil să înfăptuiască cel mai mare bun pământesc: unitatea națională” (p. 285).

În timpul războiului Maniu s-a opus Axei condusă de Germania și a militat pentru apropierea țării de puterile aliate, cu care a menținut o legătură continuă. Germanii au aflat de acele legături și i-au cerut lui Antonescu să-l aresteze, ceea ce generalul a respins categoric. Altfel, Maniu și-a pus toate speranțele în America și Anglia, dar evenimentele au demonstrat că speranțele sale au fost nefondate. Cinismul politic a prevalat. Apoi, după nefastul act de la 23 august 1944, atunci când și-a dat seama de consecințele actului, Maniu a luat imediat atitudine împotriva comunizării țării deși era conștient că se expune unor primejdii letale.

Într-o conferință ținută în iunie 1945 și adresată tineretului țărănist Maniu a afirmat fără echivoc:

“Națiunea Română a avut mai multe ținte de atins, prima a fost unitatea națională. Odată unitatea națională atinsă, mulți credeau că putem dormi pe laurii victoriei. Vai însă de națiunea care nu are noi și noi idealuri de realizat. Națiunile urmează marea lege a naturii: sau urmăresc un ideal și progresează sau n-au nici o țintă și sunt supuse disoluțiunii și dispariției” (p. 122). Și mă întreb retoric: Ce țintă are România azi?

Continuându-și lupta *“Maniu a socotit că singura nădejde a țării este apelul la conștiința universală și intervențiile pe lângă puterile occidentale...”* (p. 174). În acest sens, el a redactat și trimis plângeri și memorii aliaților, dar tranzacția fusese făcută definitiv la Yalta...

Și în paranteză. După 30 de eram și eu refugiat și mă aflam la Washington unde locuia Constantin Vișoianu, unul din liderii țărăniști trimiși de Maniu în occident să intervină pe lângă autoritățile Americane. Bătrânul Vișoianu care mă îndemnase să mă angajez la Vocea Americii îmi spunea cu tristețe că la începutul activității sale în exil fusese foarte bine primit și încurajat de înalți funcționari ai Departamentului de Stat. În ultimii ani însă îl mai primeau, și doar de formă și evident plictisiți, doar unii mici funcționari. În cine să mai ai încredere?

Și doresc să inserez aici o experiență personală. Înainte de 1989 eram încurajat la Vocea Americii să susțin cauza Basarabiei românești și în acest scop faceam lobby pe lângă marile instituții federale din Washington. Treptat însă, după 1989, am început să fiu întrebat de ce mă preocupă pe mine republica Moldova, chipurile o altă țară...? Ce se schimbase între timp?

Revenind la Iuliu Maniu, îngrijorat de ce se întâmplă sub guvernul comunist condus de Groza, în decembrie 1946 a lansat următorul manifest:

“Țara noastră e bântuită azi de cea mai neagră urgie care s-a abătut vreodată asupra ei.... Teroarea, minciuna, falsul, încearcă să culce la pământ orice licărire de libertate, orice îndemn spre mai bine” (p. 289). ...Și curajosul om politic afirmă răspicat:

“Acuz acest guvern al teroarei instalat la 6 marie 1945 de a fi călcat în picioare legile țării și libertățile neamului... A provocat umilirea oamenilor, haos economic în toată țara și înfometarea maselor populare” (p. 290).

Închei cu o evocare și un îndemn transmise nouă de Iuliu Maniu:

“Ne închinăm memoriei celor căzuți eroic pentru apărarea drepturilor sfinte ale neamului... Partidul Național Țărănesc se închină în fața avântului spre libertate, a virtuților cetățenești, și a spiritului vostru de sacrificiu, și vă cheamă la lupta neînfricoșată până la victoria finală (p.291).

Iuliu Maniu a fost arestat în iulie 1947, a fost condamnat la muncă silnică pe viață și a fost ucis în închisoare. Lupta trebuie însă continuată PÂNĂ LA VICTORIA FIANALĂ!

Prof. Dr. Nicholas Dima, USA, Ianuarie 2021.